

Fabià Puigserver, escenògraf i director del Teatre Lliure

Fabià Puigserver, entre la realitat i la ficció

Artífex d'un projecte cultural molt respectat i molt *nostre*, Fabià Puigserver s'enfronta al creixement del Lliure mentre enllesteix un nou projecte artístic: l'escenografia d'un Shakespeare a la Comédie Française.

Fabià Puigserver, *¿què representa per a vostè França, i què suposa treballar per primera vegada amb la Comédie Française?*

—Jo vaig passar la meva infantesa a França fins als 13 anys, que vam anar a Polònia. Per a mi, entre Catalunya i Polònia sempre hi ha França. Jo he estat educat en la cultura francesa, i quan vaig a París no em sento estranger i em fa molta gràcia veure com ningú em pren per estranger. Sempre hi he anat anant, però per a mi, fer l'escenografia d'*Al vostre gust* per a la Comédie Française ha estat una descoberta perquè és la primera vegada que treballa del meu ofici d'escenògraf a França.

—*De tota manera, els seus inicis en el món del teatre no van ser a França, sinó a Polònia. Però, ¿com va nàixer el seu interès pel teatre?*

—Jo, de petit, no havia tingut cap relació amb el teatre, però és cert que vaig sentir sempre una fascinació pel món de l'espectacle. A casa, el meu joguet preferit era un teatre que m'havia fet jo mateix amb cartons i una caps de sabates. Feia ninots, muntava decorats, ho trobava una cosa extraordinària. Però, quan vaig voler fer teatre a casa, em van dir que d'això no se'n viu i que millor que fes una carrera tècnica. Després d'un breu intent frustrat en aquest sentit, van consentir que entrés a l'escola de dibuix. En acabar, a l'Escola Superior de Belles Arts vaig haver de triar i vaig agafar Escenografia, que era el que més s'apropava al món del teatre.

—*¿Quin era l'ambient cultural polonès dels anys 50?*

—Aquells anys d'estudis meus són uns anys de llibertat a Polònia i d'una inquietud cultural molt gran. D'altra banda, el teatre polonès és un teatre de molta tradició i amb molt bons actors.

Tradicionalment és una escola de teatre extraordinària i jo diria que des del punt de vista de la posada en escena, entre els anys 1955-1960, Polònia marca les pautes d'una escenografia nova, és a dir, tothom mira a Polònia. Jo vaig tenir la sort que a més de tenir de mestre Sadowski, que és un escenògraf gran, vaig viure aquesta època a ple.

—*Amb intensitat, però amb brevetat, perquè el 1960, al final, la família pot tornar de l'exili.*

—Sí, l'any 1959-1960 va haver-hi la primera amnistia del règim franquista. La meua família s'havia passat cada any d'emigració pensant de tornar, i van passar vint anys. Jo, a més, vaig haver de precipitar la tornada perquè havia de fer la mili.

—*¿La mili? Tot plegat devia ser molt impactant.*

—La mili va ser una cosa accidental que em va servir per a adaptar-me una mica a aquest país, però vaig intentar de seguida connectar amb el teatre. Em vaig trobar que es treballava amb decorats per a pastorets, per a passions. Per a mi era una cosa anacrònica i a la vegada interessant perquè, és clar, jo n'havia sentit a parlar, d'això. Però, per a mi, era com una lliçó d'història viva. Sigui com sigui, em va permetre de conèixer gent de l'ADB, Frederic Roda, després la Maria Aurèlia Capmany, i vaig anar a parar a l'Escola d'Adrià Gual (EADAG). Vaig entrar-hi com a professor d'Escenografia i com a alumne de direcció, amb el Salvat. És clar, això és el millor que em podia passar.

—*No trigaria, però, a fundar el GTI (Grup de Teatre Independent).*

—Sí, després de formar amb el Nello el grup de l'Òliba i després de la desfeta de l'ADB vam crear el GTI el Nello, el Manuel Serra i jo. Però jo tenia

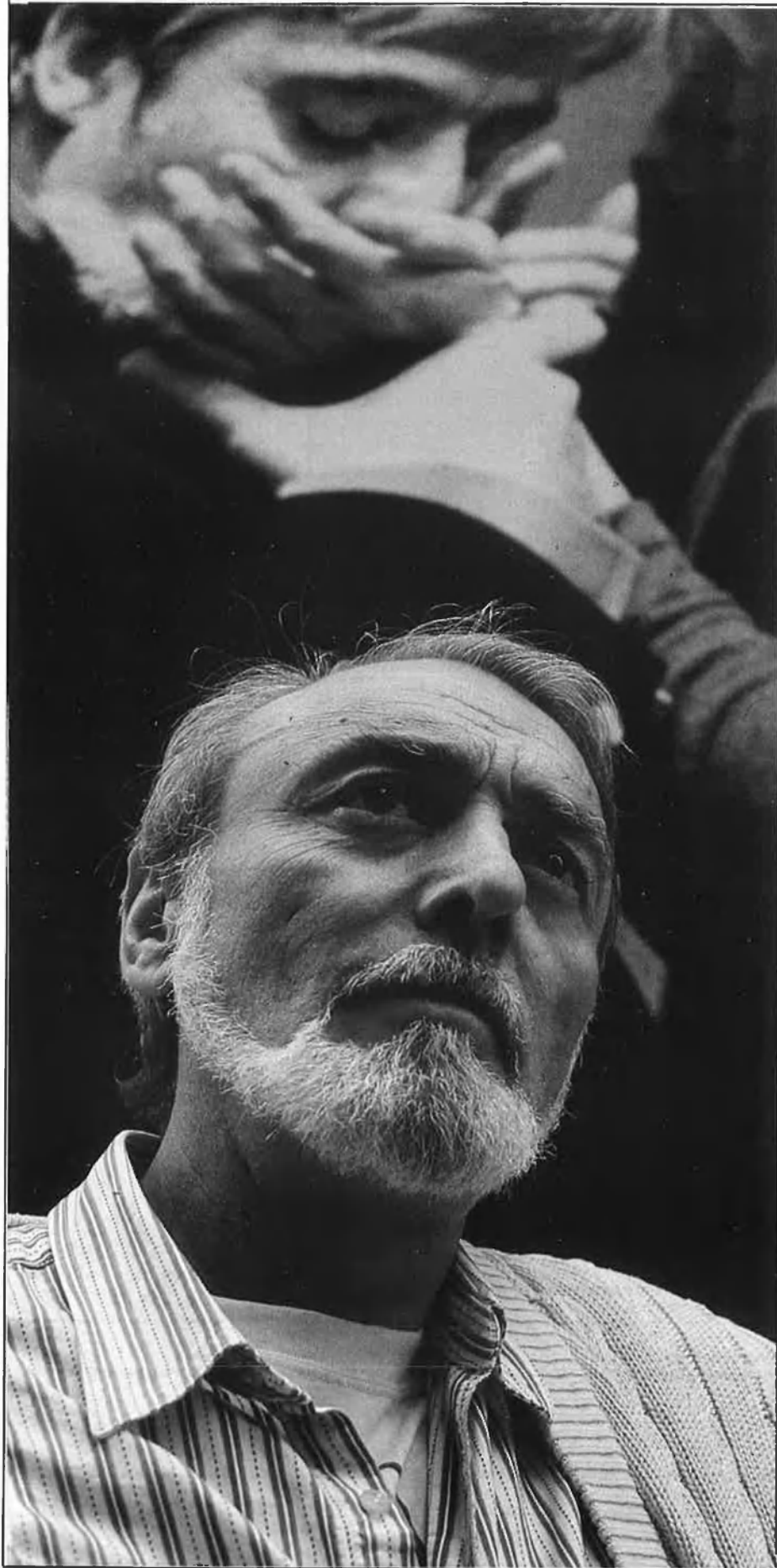
molt clar que, si el teatre independent no es convertia en un teatre professional, allò no deixaria de ser un teatre de testimoniatge. I aquesta possibilitat no la vaig veure fins que se'm va oferir a mi, personalment, l'oportunitat del local del Lliure. Vaig agafar la gent amb qui havia treballat millor els últims anys, el Planella, la Carlota Soldevilla, el Lluís Pasqual, i doncs, vam fer el Lliure. Vam passar a tenir un teatre propi i a poder-lo programar durant tota la setmana i, mira, ja fa catorze anys.

—*¿Per què el nom de Lliure? ¿Té un contingut ideològic, és una referència a una tradició teatral?*

—El nom de Lliure era evident, però sobretot per una raó formal. De sobte, aquella sala que m'oferien em va suggerir ràpidament la possibilitat de fer un espai polivalent, on l'escenari es muntés allà on calgués. Aquella sala podria ser tremendament ambigua, oberta, lliure. A més, és cert que hi ha hagut molts teatres Lliures que sempre han estat renovadors, però això és una coincidència. El mon respon a una globalitat, a una manera de fer, i això és una de les coses importants que el Lliure ha aportat al teatre català.

—*¿Amb la implicació de les institucions en el Patronat de la Fundació, pot perillar en algun sentit la llibertat de criteris, d'opcions?*

—Jo diria rotundament que no. El teatre és un fet d'art, i un fet d'art no pot estar servint una ideologia de la gent que està en el poder. El teatre hauria de ser un lloc de meditació dels problemes de la societat i això només es pot fer amb absoluta llibertat de la gent que ho proposa. Els polítics, els polítics d'arreu del món, eh, si poguessin ho controlarien tot. S'obliden que són uns gestors i que paguen, sobretot, amb els

nostres diners. Ara els ha agafat la dèria que el teatre hauria de mantenir-se sol. Però ¿per què?, ¿en quin lloc del món, els teatres (que no siguin els musicals americans) es mantenen sols? Si el teatre compleix una funció social, si és un fet cultural, l'han d'assumir. El públic és finalment qui dona la raó, no les institucions.

—¿Com serà el nou espai del Palau d'Agricultura?

—El Palau d'Agricultura de Montjuïc permet donar un pas important. Només tindrà una sala, però passarem de 250-300 places a disposar de 800 a 1.000 places, que és una xifra ideal. La sala manté totes les premisses de la sala del Lliure de què parlàvem. Tindrem un teatre tècnicament al dia i tecnològicament avançat. Però, sobretot hi ha dos elements importants: el d'assistència al públic, és a dir, el públic tindrà des d'abonaments, lectures, videoteques, fins a associació d'espectadors, que el convertirà en un centre teatral més complex, tal com es fa en els teatres una mica grans de tot arreu. Després, hi ha el que és el pulmó, el cor del teatre, és a dir, els llocs de treball: les sales d'assaig, les oficines, tallers de confecció; els de construcció ja no els podem tenir allà. Tot això ens hi cabrà ben just, però és suficient. Ara, sobretot, em preocupa tenir un equip tècnic molt competent i això ja fa dos anys que ho vaig preparant.

—Pel que fa a la programació s'observa també algun canvi. Al Lliure se l'havia acusat de fer massa clàssics estrangers i de no fer autors catalans contemporanis, i aquest any se'n presenten dos.

—Sí, és veritat que se'ns acusava d'això, però quan començàvem no podíem arriscar-nos a experimentar amb autors nous catalans quan nosaltres mateixos, tots (encara jo era el que tenia més experiència), començàvem. Havíem de tenir alguna cosa sòlida i eren els textos. Aquest any efectivament, fem una obra de Pepitu (Benet i Jornet) i del Ramon Gomis. Ara podem arriscar més, però també és cert que els autors catalans també han evolucionat.

—Per acabar, diuen que el Lliure és una gran família i que Fabià Puigserver n'és el pare. ¿Quins són els autèntics fonaments del Lliure? I digui'm, ¿com viu la volada del Lluís Pasqual, a qui vostè ha ajudat tant?

—És veritat que el Lliure és una fa-

Publicacions de la Generalitat de Catalunya

Novetats

Departament de la Presidència.

– Paraules del President de la Generalitat: gener-desembre 1987

PVP: 1.500 ptes. 21,5 x 16 cm. 320 pàg.
El dinamisme de la societat civil catalana explica les múltiples intervencions del President de la Generalitat en la celebració d'efemèrides com el centenari de la Cambra de Comerç de Tarragona, o els 25 anys de Cavall Fort, o el centenari d'El Canigó de Verdaguier. El President va intervenir també a Lieja, París, Buenos Aires, Ljubljana, Londres, Brussel·les i Estocolm.

Departament de Governació

– Règim disciplinari dels funcionaris

PVP 1.000 ptes. 29,8 x 23,2 cm. 125 pàg.
Manual adreçat a aquells que, per raó de la seva condició de funcionaris, hagin d'exercir els càrrecs d'instructor i secretari en els expedients disciplinaris.

Departament d'Ensenyament

– L'alimentació al menjador escolar

PVP 1.200 ptes. 24 x 17 cm. 144 pàg.
Es tracta d'una guia d'alimentació escolar, que proporciona als responsables del menjador una eina útil per aconseguir que l'alimentació que programin s'ajusti a allò que aconsella l'alimentació racional equilibrada.

Departament de Sanitat i Seguretat Social

– Informació estadística de l'assistència hospitalària a Catalunya, 1984-85

PVP 1.375 ptes. 30 x 21 cm. 216 pàg.
La informació presentada per aquest informe és l'única existent referida a la totalitat dels centres hospitalaris de Catalunya, llevat dels hospitals militars: llocs d'ocupació, altes hospitalàries, fonts de finançament, etc.

– Les altes dels hospitals d'aguts de Catalunya, 1982 i 1985

PVP 1.625 ptes. 30 x 21 cm. 272 pàg.
Els tres objectius concrets d'aquest estudi es resumeixen així: mesurar la freqüentació hospitalària de la població de les diverses zones del territori català conèixer les característiques dels malalts ingressats i constatar l'activitat que realitzen aquests hospitals.

Departament de Política Territorial i Obres Públiques

– Inventari Cartogràfic de Catalunya. Garrotxa

PVP 1.000 ptes. 21 x 15 cm. 198 pàg.
Volum número 8 de la col·lecció, que consta de 43 comarques.

– Inventari Cartogràfic de Catalunya. Selva

PVP 1.000 ptes. 21 x 15 cm. 304 pàg.
Desè volum de la col·lecció.

Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

– Catàleg de Vídeos Agraris, 1989

PVP 400 ptes. 21 x 21 cm. 52 pàg.
Catàleg compost de 116 títols de temàtica agrària diversa, que són objecte de préstec per part del Departament d'Agricultura.

Consell Consultiu de la Generalitat

– Dictàmens emesos pel Consell Consultiu, 1988

PVP 3.000 ptes. 25 x 17 cm. 392 pàg.
Recull de tots els dictàmens emesos pel Consell Consultiu durant l'any 1988.

Les novetats que figuren en aquest anunci es poden trobar a les llibreries. Si desitgeu rebre llibres contra reembossament, empleneu la butlleta.

Nombre d'exemplars i títol

Nom i cognoms

Adreça

CP i població

Telèfon

Generalitat de Catalunya
E. A. del Diari Oficial i de Publicacions
Llibreria

Rambla dels Estudis, 118
08002 Barcelona
Telèfon (93) *302 64 62

Data

Signatura

DOMÈNEC UMBERT

«El Lliure i els autors catalans han d'evolucionar».

mília i això per a mi és important. El teatre és un niu de neuròtics i a mi m'agrada treballar, sobretot, amb bona gent, perquè, si no és així, no es fa res de bo.

D'això del pare, mira, no sé, però la idea no em torna boig. Al Lliure hi ha gent fonamental: la Carlota Soldevila, que és una persona importantíssima al

Teatre Lliure, és el seny personificat. I el Lluís és una persona evidentment fonamental, ha estat la raó de fer el teatre. És cert que jo he estat molt generós amb el Lluís, però a mi em convenia molt. En realitat jo he après moltes coses d'ell, moltes vegades del seu atreviment. Lluís em va permetre aconseguir el que volia. Em sembla fantàstic

que voli i voli el màxim que pugui perquè, a més, ara mateix, jo no estaria fent l'escenografia d'*Al vostre gust* si no hagués estat per ell. Estaria tan tranquil, segurament. Prou feina tinc amb el Lliure, però la veritat és que em fa molta il·lusió, és un treball que m'ha fascinat.

Blanca Lucas

Fabià Puigserver, entre la realitat i la ficció

La aventura personal i artística, la seva personalitat, barreja de serenitat i energia, fan de Fabià Puigserver un personatge sòlid i fascinant.

Nét de mallorquins (per part de pare), l'avi, anarquista, fou un botànic considerat que va viure sobretot dels encàrrecs oficials. L'àvia, una bruixa que el mateix Fabià Puigserver va haver d'anar a rescatar, alertat per l'alcalde del poble, d'un hipotètic linxament popular quan la dona tenia més de 90 anys; una mare forta i un pare-

comunista que conduiria la família a l'exili (d'Olot a França i després a Polònia) als dos mesos del naixement de Fabià (1938), són els referents familiars immediats d'una personalitat carismàtica.

La seva història és una anècdota continuada. Enmig de l'exòde, la família el perdria entrant a França en caure-li dels braços, sense adonar-se'n, a una tieta que el duia a coll. Al nord de França un rei consort l'ensenyaria a caminar.

Quan als seus 13 anys la família ha-

gué d'emigrar a Polònia, Fabià dedicaria els festius a reconstruir Varsòvia, tot traçant amb un carretó de pedres d'un cantó a l'altre. Després vindria l'escenografia, en un moment brillant del teatre polonès.

Potser l'escola de la vida enfortí un personatge ja enèrgic que, amb la saviesa del mestre, ha potenciat un grup de professionals que han fet escola i han consolidat un projecte utòpic de teatre català de qualitat, normalitzat i estable i, sobretot, lliure.